

Elkem ASA Thamshavn
Postboks 10
7301 Orkanger

Oslo, 1. mars 2023

Deres ref.:
Mildrid Legård

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/834
2022.0572.miljodir

Saksbehandler:
Cathrine Skjærgård

Rapport etter tilsyn 5. desember - 6. desember 2022

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn hos Elkem ASA Thamshavn (virksomhetsnummer: 973076787).

Miljødirektoratet har vurdert virksomhetens kommentarer til opprinnelig rapport og foretatt noen endringer i tilsynsrapporten. Denne rapporten anses som endelig.

Rapporten består av fire deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet, og hva dere må gjøre
- Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet, og hva dere må gjøre

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i [del 2](#).

Miljødirektoratet avdekket avvik som dere må rette snarest

Miljødirektoratet avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Virksomheten har ulovlig utslipp av støv fra filter Nord
- Avvik 2: Virksomheten kan ikke dokumentere at oljeholdig avløpsvann renses tilfredsstillende og har ikke rapportert utslipp til Miljødirektoratet
- Avvik 3: Virksomheten lagrer råstoff og karbonmasser som det ikke har tillatelse til på deponi Steinbruddet
- Avvik 4: Virksomheten har startet seksjonsvis avslutning på deponi Kvaklandsmoen uten å varsle Miljødirektoratet

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Elkem ASA Thamshavn må snarest rette opp avvik. Dere må sende Miljødirektoratet en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen 17. mars 2023.

Dere må betale gebyr

Elkem ASA Thamshavn må betale et gebyr på 52 500 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til post@miljodir.no ved Cathrine Skjærgård. Merk svaret med saksnummer 2022/834 og tilsynsnummer 2022.0572.miljodir.

Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Virksomheten har ulovlig utslipp av støv fra filter Nord

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven punkt 2 plikt til å overholde grenseverdier og punkt 4 utslippsbegrensninger til luft fra punktkilder

Beskrivelse av krav

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstidene. Virksomheten har en korttidsgrense for utslipp av støv fra hovedfilternord på 5 mg/Nm³ med midlingstid døgn.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Virksomheten fikk gjennomført akkrediterte utslippsmålinger i februar 2022 på hovedfilter nord og sør, tapperøysfilter 1 og 2, Flebu og Midtfjell. Måleresultater viste en døgnmiddelkonsentrasjon på 12 mg/Nm³ støv på hovedfilter nord som overskrider grenseverdien på 5 mg/Nm³ i tillatelsen. Virksomhetens egne støvmålinger for hovedfilter nord viser at de ligger under grenseverdiene i januar til oktober 2022, med snitt på 3,61 mg/Nm³. Virksomheten dokumenterte under tilsynet at de har avviksbehandlet forholdet og iverksatt ulike tiltak. De viste til at det var utført en ny akkreditert støvmåling på hovedfilter nord i november 2022 som viste overskridelse av grenseverdi i tillatelsen, men presiserte under tilsynet at de ikke hadde mottatt endelig rapport fra det akkrediterte laboratoriet. Virksomheten opplyste at de vurderer å korrigere støvmåler på hovedfilter nord.

Virksomheten har ulovlig utslipp av støv fra hovedfilter nord. Virksomheten kunne under tilsynet ikke dokumentere hvor lenge det ulovlige forholdet har pågått og om det har konsekvenser for egenkontrollrapporteringen for 2021.

Virksomheten opplyste under tilsynet at de har en prosess (beslutning) om å skifte alle filterposer, og platene de henger på, i hovedfilter nord (nullstille filter) i løpet av 2023.

Avvik 2: Virksomheten kan ikke dokumentere at oljeholdig avløpsvann renses tilfredsstillende og har ikke rapportert utslipp til Miljødirektoratet

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven punkt 3.2 oljeholdig avløpsvann, punkt 2.6 internkontroll, punkt 11.1 utslippskontroll og punkt 11.4 rapportering til Miljødirektoratet.

Beskrivelse av krav

Eventuelt oljeholdig avløpsvann fra verksteder eller lignende skal renses tilfredsstillende i oljeavskiller eller tilsvarende renseenhet. Tilfredsstillende rensing i oljeavskiller innebærer bl.a. at oljeinnhold i avløpsvann ikke overstiger 50 mg/l jf. forurensningsforskriften kap. 15.

Virksomheten plikter å etablere internkontroll, som skal sikre og dokumentere at den overholder krav i tillatelsen, forurensningsloven og tilhørende forskrifter.

Virksomheten skal gjennomføre målinger av utslipp til vann. Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp.

Virksomheten skal innen 1. mars hvert år rapportere miljødata og eventuelle avvik for foregående år til Miljødirektoratet via "Altinn".

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Virksomheten har tre oljeutskillere, to som er i bruk og en nedgravd, som ikke er i bruk (tørr). For de to oljeutskillerne som er i bruk dokumenterte virksomheten at det utføres årlig service og kontroll av en innleid aktør. Virksomheten opplyser at de gjennomfører målinger av olje i avløpsvann ved å ta prøver i oljeutskillernes vannfase (fra toppen av oljeutskiller) i mangel av et representativt prøvetakingspunkt for avløpsvann (eks. prøvetakingskum). Analyser fra oljeutskiller "MEK" (gravimetrisk oljeutskiller) viser innhold av olje over grenseverdien på 50 mg/ml, hhv. 79 mg/l i mai 2020 og 100 mg/l i 2021. Prøvetakingen er ikke representativ for virksomhetens faktiske utslipp av olje i avløpsvann og de kan ikke dokumenteres at oljeutskillere renses oljeholdig avløpsvann tilfredsstillende. Virksomheten har ikke rapportert utslipp fra oljeutskillere til Miljødirektoratet.

Avvik 3: Virksomheten lagrer råstoff og karbonmasser som det ikke har tillatelse til på deponi Steinbruddet.

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- avfallsforskriften § 9-3 bokstav h

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven punkt 9.2

Beskrivelse av krav

Et deponi er et anlegg for sluttbehandling av avfall ved permanent deponering på eller under bakken. Deponiet Steinbruddet tillates benyttet for deponering av farlig avfall og noe inert avfall fra egen virksomhet i driftsfasen.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Under tilsynet ble det observert at deponiet benyttes til lagring av råstoff (kvarts) og karbonmasser. Disse fraksjonene er ikke omfattet av tillatelsen, og skal ikke lagres på deponiet.

Avvik 4: Virksomheten har startet seksjonsvis avslutning på deponi Kvaklandsmoen uten å varsle Miljødirektoratet

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- avfallsforskriften § 9-15
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven punkt 9.2.3

Beskrivelse av krav

Ved avslutning av et deponi, eller en avgrenset del av dette, inntreer meldeplikt mv. i samsvar med forurensningsloven § 20. Forurensningsmyndigheten skal varsles i god tid før deponiet planlegges avsluttet.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Kvaklandsmoen er virksomhetens deponi for ordinært avfall (mikrosilika) som oppstår i virksomheten. Under tilsynet ble det observert og opplyst om at de er i gang med å forberede seksjonsvis avslutning av deponiet, blant annet for å forhindre støving fra deponiet. Virksomheten har ikke varslet Miljødirektoratet om dette.

Virksomheten har i etterkant av tilsynet sendt opplysninger om at en oppdatert avslutningsplan for deponiet vil ferdigstilles høsten 2023 og sendes Miljødirektoratet.

Vedtak om gebyr

Miljødirektoratet vedtar at Elkem ASA Thamshavn må betale et gebyr på 52 500 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 5 for flerdagstilsyn og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-8.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Miljødirektoratet er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 24. november 2022 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Vedtaket om gebyr kan påklages, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og sendes til Miljødirektoratet innen tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven og produktkontrollloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48 og produktkontrollloven § 8. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av Elkem ASA Thamshavn sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Miljødirektoratets risikobaserte tilsyn.

Fra Miljødirektoratet deltok

- Cathrine Skjærgård
- Arnstein Flatlandsmo
- Ine Merete Lorgen

Kontaktperson hos Elkem ASA Thamshavn

- Mildrid Legård

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende Elkem ASA Thamshavn ble kontrollert under tilsynet:

- Elkem Thamshavn, Orkland

Varer kontrollert

Følgende varer ble kontrollert under tilsynet:

- Elkem Elektrodemasse

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til Forurensende aktivitet:

- Internkontroll

- Utslipp til vann
- Måleprogram
- Utslipp til luft
- Deponi
- Klimatilpasning
- Reach registreringsplikt
- Substitusjonsplikt
- Biocider

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)
- Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften)

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Måleprogram utslipp (id 2402 v.7)
- Program for måling/beregning av utslipp fra Elkem AS Thamshavn
- Teknisk rapport nr. 30996 om Utslippsmålinger februar 2022
- Filter Nord – akkrediterte utslippsmålinger #153458 avvikshåndtering
- Akkrediterte utslippsmålinger # 138111 revisjonsledelse – revisjon
- Hydro Geos Services Rapport, Elkem Thamshavn deponier, supplement og endringer til deponi i Steinbruddet, Thamshavn, Orkdal kommune 01.07.2012
- Analyserapport ref. 605179, Sigevannskum Steinbruddet
- Avvikshåndtering #125390 Høyt innhold av hydrokarboner i prøve fra oljeutskiller i Transportgang
- Sikkerhetsdatablad for Elkem Elektrodemasse

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

Begroingshindrende middel i kjølevann

Virksomheten har tillatelse til å benytte inntil tre tonn jernsulfat som begroingshindrende/korrosjonshemmende middel i kjølevann. Virksomheten opplyste under tilsynet at de ikke

benytter dette. Begroingshindrende midler er biocidprodukter som må være godkjente eller dekket av overgangsordninger i biocidforordningen for å kunne brukes lovlig.

Klimatilpasning

Ved fremtidig oppdatering av tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven vil det komme krav om at virksomhetens risikoanalyse(r) skal ta hensyn til ekstremvær og fremtidige klimaendringer. Det vil være aktuelt å vurdere eksempelvis hvordan høyere nedbørintensitet og vannstand, økt fare for ulike typer ras eller andre mulige klimaendringer vil kunne påvirke virksomhetens forurensningsfare.

Utslipp av PAH til luft

Virksomheten rapporterer på PAH-16 i egenkontrollrapporten i samsvar med krav til måling og rapportering (vedtak av 3. februar 2015, ref. 2013/4591). I 2021 rapporterte de et utslipp på 106 kg PAH-16. I tillatelsen er de regulert med en grenseverdi på 80 kg PAH etter standard NS 9815. En overgang fra NS9815 til PAH-16 US EPA er kjent å gi høyere utslipp av PAH. Virksomheten har ikke fått justert grensen i tillatelse etter endring i måling og beregning av PAH.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på miljodirektoratet.no, i tråd med offentlighetsloven.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Einar Knutsen
seksjonsleder

Cathrine Skjærgård
tilsynsleder

Kopi til:

- Statsforvalteren i Trøndelag
- Orkland Kommune